

Az új vadgazdálkodási törvény koncepciója

A vadászat az emberiség kialakulásával egyidős, a vadgazdálkodás azonban a társadalmi fejlődés kapcsán kialakult olyan tudatos természetfenntartó tevékenység, mely a biológiai sokféleség védelmét állítja előtérbe. A vadgazdálkodás az ember térnyeréséből (épített környezet bővülése, tájátalakító tevékenység, gazdasági termelés stb.) következő hatásokat ellensúlyozza a vadászható fajok körében, tekintettel arra, hogy egyes fajok könnyen, míg mások nehezen adaptálódnak az ember által kialakított viszonyokhoz.

A jelenleg hatályos vadgazdálkodási jogszabályok szabályozási alapja az 1990-es évek közepére nyúlik vissza. **A közel húsz éves jogszabály egyes rendelkezései** a társadalmi, gazdasági, kulturális és technikai változások következtében idejétmúltak és a mindennapi gazdálkodási életben **túlhaladottnak bizonyultak**.

Fentiek alapján a Földművelésügyi Minisztérium (a továbbiakban: jogszabály-előkészítő) számos társadalmi, gazdálkodói és ágazati javaslatot kapott az elmúlt fél évben arra vonatkozóan, hogy a vadgazdálkodás jelenlegi rendszerét milyen konkrétumok szerint alakítsa át, figyelemmel a közeljövőben lejáró üzemtervi időszakokra. Jelen koncepció alapját a jogszabály-előkészítőhöz eljuttatott társadalmi igények képezik, nevezetesen az Országos Magyar Vadászati Védegylet, az Országos Magyar Vadász Kamara, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara jogszabály módosítási javaslatai.

A jogszabály-előkészítő álláspontja szerint, az új törvényi háttérnek a jelenleg hatályos joganyag ma is alkalmazható rendelkezéseire kell támaszkodnia a gazdálkodás stabilitásának megőrzése érdekében, míg azon rendelkezéseket, melyek idejét múltak, cserélni szükséges. Elsődleges igény, hogy a törvény elsősorban a biológiai sokféleség megőrzéséről és a vadgazdálkodásról – mint a bonyolult életközösségeket szabályozó tudatos és fenntartható tevékenységről – szóljon, mindamelllett biztosítsa a természetvédelemmel, az erdő- és mezőgazdálkodással kapcsolatos összhang megteremtését.

Az új jogszabály célja, hogy a koncepcióban felvázolt tájegységi vadgazdálkodás, valamint a stabil gazdálkodási keretek megteremtésével választ adjon az ágazat bonyolult és húsba vágó kérdéseire. Így többek között a nagyvadállomány túlszaporodásának következtében a környezetével összhangban lévő szintig való állományszabályozásra, mely a trófeaminőség és a hazai vadgazdálkodás hagyományosan kiváló nemzetközi hírnevének javítását is szolgálja. A legalapvetőbb törekvések közé tartozik, hogy a törvény az évtizedek óta hanyatló apróvadállomány számára gazdálkodási szemléletváltáson keresztül segítséget nyújtson, és ezáltal a csökkenő tendenciát megállítsa.

A koncepció alapvetése, hogy a földtulajdonosok és gazdák kiszolgáltatottságát felszámolja, átlátható és jól működő rendszerbe terelje a vadászati jog hasznosítását, a vadászatra jogosultak számára előfeltételként előírva a vadászati jog fejében járó díj kifizetését, melyet a földtulajdonosok maradéktalanul megkapnak. A törvény sarokköve, hogy a vadkárokkal kapcsolatos kérdéskört úgy szabályozza, hogy megteremtse a károsult és a vadászatra jogosult közötti egyértelmű felelősségi szabályokat, a köztük lévő hatékony együttműködést, a szakmai alapokon nyugvó,

egységes kárfelmérést és a korrekt kárrendezést. Szakítani kell a jelenleg hatályos joganyagból következő anomáliákkal, melyek eredményeként egyes gazdák hosszú perek árán jutnak hozzá jogos követeléseikhez, illetve meg kell szüntetni a vadászatra jogosultaktól követelt túlzott kárigények érvényesítésének gyakorlatát.

A vadgazdálkodás szakmai alapjainak megteremtéséhez alapvetően járul hozzá, hogy a kialakításra kerülő tájegységek és a vadászatra jogosultak szintjén újbóli meghatározásra kerül a szakszemélyzet, vagyis a hivatásos vadászok alkalmazásának feltételrendszere és szakmai követelményei.

Az eddigieket kiegészítve a szabad területi vadgazdálkodás védelme, a vadgazdálkodás tervszerűségének fenntartása, valamint a trófeabírálat átalakítása mind azt a célt szolgálják, hogy **a szakmaiság erősödjön** az ágazatban, mindamelllett, hogy a jogszabály-előkészítő számos helyen tervezi **felszámolni** a jogosultakat illetve vadászokat sújtó **bürokratikus terheket**.

Fentiekén túlmenően a hagyományos magyar vadászati kultúra, valamint a hagyományos vadászati módok támogatása nemzeti érdek. A vadászat etikai és kulturális vonatkozásai megőrzendő nemzeti kincseink, melyek támogatásának szerves részét képezi az a törekvés, hogy Magyarország 2021-ben, az 1971-es Vadászati Világkiállítás ötven éves évfordulóján, ismét világkiállítást szervezhessen a fenntartható vadgazdálkodás bemutatásának vonatkozásában.

A vadgazdálkodási érdekek, a fentiek, valamint az ágazati szereplőktől érkezett módosító javaslatok alapján a jogszabály-előkészítő az alábbi koncepciót alkotta.

A vadgazdálkodás jogi alapjainak átalakítása

I. A vadgazdálkodás rendszerének struktúrája

1. Tájegységi vadgazdálkodás, a vadászterületek kialakításának alapjai

A Koncepció alapvetése, hogy a vad teljes élőhelyét, mint ökológiai rendszert előtérbe helyezve, a vadfajok védelmének érdekében, valamint a művelés szerinti földtulajdonosi érdekeket szem előtt tartó, fenntartható vadászati hasznosítás biztosítására figyelemmel **tájegységi vadgazdálkodás** alakuljon ki. A tájegységeket és az azokra vonatkozó gazdálkodási előírásokat a hazai vidék arculatát meghatározó, adott tájra jellemző vadfajokra és azok földrajzi elterjedésére, helyi állományviszonyaira tekintettel az Országos Vadgazdálkodási Adattár (a továbbiakban: Adattár), a tudományos műhelyek, valamint az érintett területi vadgazdálkodási tanács (a továbbiakban: tanács) tagjai, mint fő mellett élő emberek határozzák meg. Az ily módon kialakuló tájegységek szabta keretek jelentik a közeljövőben jelentkező vadászati jog megszerzésének, valamint **a vadászterületek kialakításának alapjait**.

Ennek két sarokpontja, hogy a **vadászterületek minimális mérete** továbbra is 3000 hektár marad, ugyanakkor az **üzemtervi időszak hossza** 20 évre növekszik. A két irányelv egymáshoz szorosan kapcsolódik, tekintettel arra, hogy a jogszabály előkészítőjének célja a vadgazdálkodási tevékenység szakszerűségének hosszú távú biztosítása, valamint a magyar vadállomány és vadgazdálkodás világhírvének

megőrzése, megítélésének további növelése. Ezen célokat csak tervezési szemlélettel összekötött, tájegységekben és azokon belül pedig felelős, önálló vadgazdálkodásra képes egységekben való gondolkodás segítheti. Alapvető érdek, hogy a vadgazdálkodás tervszerűségének, kiszámíthatóságának biztosítására, valamint a hosszú életsiklusú vadfajokkal (pl.: gímszarvas, dámszarvas) való tartamos gazdálkodás jogi és gazdálkodói szempontok szerint is szilárd alapokon nyugodjon. Ezen feltételek és a rendszerváltás óta elmúlt két vadgazdálkodási üzemtervi ciklus tapasztalatai rávilágítottak, hogy az ágazati célok megvalósítása a minimális területméret megtartásával és az üzemtervi időszak meghosszabbításával lehetséges.

2. A vadászati jog hasznosítása, a földtulajdonosnak járó díj és a földtulajdonosi közösségek átlátható működése

A jelenlegi szabályozás kiindulási alapja, hogy a vad a magyar állam tulajdona, a **vadászati jog** pedig a földtulajdon elválaszthatatlan részét képezi. A tudományos és szakmai elvek mentén meghatározott tájegységek határain belül, azon nem túlterjeszkedve alakíthatók ki a vadászterületek. Cél, hogy a jelenlegi szabályozás jól működő elemeit megtartva a földtulajdonosok továbbra is saját belátásuk szerint dönthessenek arról, hogy milyen földtulajdonosi közösséget hoznak létre és a vadászati jogot milyen feltételekkel hasznosítják. Tehát a vadászati jog kollektív hasznosításáról, az adott vadászatra jogosult területét alkotó **földtulajdonosok közössége** dönt a továbbiakban is.

A földtulajdonosok gyűlésen (a továbbiakban: gyűlés) a tulajdonosok tulajdoni arányuk hányadában szavazhatnak, ennek arányában viselik a vadászati jog gyakorlásával vagy hasznosításával kapcsolatos terheket, valamint részesednek annak hasznaiból. A meg nem jelenő 30 hektár feletti tulajdonosok akár egyéni, míg a 30 hektár alatti tulajdonosok közös képviselőtől 30 hektáronként gondoskodhatnak. A gyűlésen meg nem jelent és képviselőtől nem gondoskodó földtulajdonosokat, valamint a földhasználókat a Települési Agrárgazdasági Bizottság (a továbbiakban: TAB) megválasztott képviselője képviseli a gyűlésen, a TAB által előre meghatározott elvek mentén. Ilyen formán kiküszöbölhető a korábbi egy személyhez (jegyző) kötődő döntés, ugyanakkor a TAB révén biztosított, hogy a helyi érdekek, különösen a gazdák szempontjai fokozottan érvényesüljenek.

Az első gyűlésen a résztvevők megválasztják a **közös képviselőt** (a továbbiakban: képviselő), aki a jogügyletek kapcsán képviseli a földtulajdonosi közösséget, összehívja a további gyűléseket. A képviselővel szemben támasztott elvárás, hogy elszámoltatható, számonkérhető, valamint ellenőrizhető legyen. A képviselő jogait és kötelezettségeit a tulajdonosok és a képviselő között kötött szerződésnek kell szabályozni, a képviselő tevékenységét egyebekben a gyűlés ellenőrzi, felmentéséről és díjazásáról szintén együtt határoznak a földtulajdonosok.

A földtulajdonosok közössége a vadászati jogot **kizárólag haszonbérlet** formájában hasznosíthatja, tekintettel a jelenleg saját jogon gazdálkodó földtulajdonosi vadászati közösségek átláthatatlan jogi és gazdasági működésére. A haszonbérlet személyét, valamint a haszonbérleti díj mértékét szintén az első gyűlés határozza meg. A haszonbérleti díjak összegére a szaktárca az érdekképviselői szervek bevonásával ajánlást tesz közzé.

Magyarország Kormányának legfontosabb célkitűzése, hogy a **földtulajdonost ne érhesse hátrány** a vadászati jog hasznosításából következően. Célkitűzés, hogy adott vadászatra jogosult földtulajdonosai földtulajdonuk minden négyzetmétere után megkaphassák a vadászati jog gyakorlásáért járó, a helyi adottságokhoz ténylegesen alkalmazkodó haszonbérleti díjat.

Ennek érdekében a **haszonbérleti díjat** képező összeget a vadászati év megkezdését megelőzően, a vadászatra jogosultnak előre kötelező átutalnia a képviselő által nyitott számlára, melyet a képviselő köteles visszaigazolni. Amennyiben az utalás nem teljesül, úgy a vadászati jog kényszerhasznosítása lép életbe a következő évre, oly módon, hogy a vadászatra jogosult vadászati jogát a vadászati hatóság felfüggeszti. A fel nem használt haszonbérleti díjat a föld tulajdonosa – az elévülési időn belül (5 év) – felveheti. A fel nem vett összeg sorsáról a földtulajdonosi közösség dönt.

Fentiek ismeretében és a szükséges döntések meghozatalát követően a haszonbérleti szerződés bemutatásával egyidőben a vadászati hatóság nyilvántartásba veszi a vadászatra jogosultat és új kódszámot bocsát rendelkezésére.

II. A vadgazdálkodás szakmai alapjai

Tájégségi fővadász és hivatásos vadász alkalmazása

A vadgazdálkodási ágazat szereplői, az érdekképviselő, valamint az ágazatban dolgozó mintegy 3600 hivatásos vadász egységes és közel egy évtizede hangoztatott igénye, hogy a hivatásos vadászati pálya megbecsültségét a szakmaiság előtérbe helyezésével szükséges helyreállítani. A jogszabály-előkészítő az ágazati érdekeket szem előtt tartva olyan szakemberek gondjára kívánja bízni mindannyiunk megőrzendő kincsét, országunk vadállományát, akik ténylegesen a vadászterületen töltik munkaidejüket és nem csak hivatalosan léteznek. Az ágazatnak szakítania kell a „papírvadőrök” intézményével és a hivatásos vadász alkalmazási feltételeinek összetett átalakítását kell célul kitűznie.

A tájgségi vadgazdálkodás irányítását a jövőben felsőfokú végzettségű **tájgségi fővadász** (a továbbiakban: fővadász) fogja egységbe, aki egy személyben felelős azért, hogy a tájgség hosszú távú mennyiségi és minőségi vadállomány kezelési irányelvei megfelelő szakmaiság mentén érvényesülhessenek. A fővadász ezen felül segít a vadászatra jogosult számára a hatósági kapcsolattartás előremozdításában, a jogosulttal egyeztetett módon elkészíti a vadászatra jogosult üzemtervét és éves terveit, valamint vadgazdálkodási szaktanácsadást nyújt (pl.: pályázatfigyelés, vadkárak rendezése, állománykezelés), ugyanakkor a hatóság felé haladéktalanul jelzi a jogosult gazdálkodásával kapcsolatos anomáliákat, részt vesz a hatósági munkában, felderítésben, intézkedésekben.

Tekintettel sokoldalú feladatai ellátására a fővadász alkalmazása kizárólag a vadászatra jogosultak és az állam közreműködésével valósítható meg, figyelembe véve, hogy a fővadász így megfelelő szakmai alapot nyújt a jogosultak gazdálkodásának koordinálásában. Ily módon a jogszabály előkészítője csökkenteni kívánja a hivatásos vadász szakmai és munkáltatói kiszolgáltatottságát.

A tárca a fentiek mellett továbbra is szükségesnek tartja a **hivatásos vadász**

kötelező alkalmazását. A hivatásos vadász kötelező alkalmazása nélkül elképzelhetetlen az a vadgazdálkodási teljesítmény, melyet hazánk maga mögött tudhat és melynek folytatása jelen koncepció alapja.

A fővadászi rendszer által a jogosultakra rótt többletterhek kapcsán, valamint a „papírvadór” intézményének felszámolása céljából hivatásos vadász alkalmazása a továbbiakban a vadászterület méretéből számított minden befejezett 3000 hektár után lesz kötelező, kizárólag a Munka Törvénykönyve szerinti általános teljes napi munkaidőre vonatkozó munkaviszonyban, így egy hivatásos vadászt minden vadászterületen alkalmazni kell, és egy hivatásos vadász csak egy vadászatra jogosultnál láthat el szolgálatot.

III. A vadgazdálkodási tevékenységre vonatkozó szabályozási alapok

1. A vadgazdálkodás tervszerűsége

A szaktárca célja, hogy a magyar vadgazdálkodás rendszere egyrészt a tervszerűség révén kellő szakmai alapokkal rendelkezzen, ugyanakkor a betartható és kellően rugalmas szabályokkal a vadgazdálkodási ágazat szereplőinek élhető és ügyfélbarát rendszert alkosson.

Fenti célok megvalósítása felé hat a vadgazdálkodás **3 szintű tervezési rendszerének** átalakítása. A **tájégségi vadgazdálkodási terv** hosszúlejárátú vadgazdálkodási előírás, mely a tájégség gazdálkodására vonatkozó helyi speciális szakmai meghatározásokkal (pl.: állomány nagyság, trófeabírálati elvek) rendelkezik. A tervezést az Adattár, a tudományos műhelyek és a tanácsok útján a helyi szakemberek közösen végzik.

A második szint a vadgazdálkodási **üzemtervek** készítése, melyek a vadászatra jogosult tervszerű és legfőképpen a tájégségi rendszerhez illeszkedő gazdálkodását hivatottak biztosítani. Ezt a tervezési feladatot a fővadász végzi a vadászatra jogosult bevonásával, oly módon, hogy a két hosszú távú terv összhangját szakmai elvek mentén biztosítja. Az üzemterv 20 éves időszakra szól, melyet 10 év elteltével kötelező felülvizsgálni. Az üzemterv tartalmát tekintve szűkebb és átláthatóbb előírásokat fog tartalmazni a jelenlegihez képest, elsősorban a vadállománnyal kapcsolatos tervezést hivatott megjeleníteni. Az üzemtervi szabályok elkészítésének túlzott bürokratikus terhei alól ilyen formán teljesen mentesül a jogosult.

Az **éves tervek** elkészítését ugyancsak célszerű a fővadász tevékenységi körébe telepíteni a vadászatra jogosult adatszolgáltatásai alapján. Az éves jelentések alapozzák meg azt a statisztikai bázist, ami a magyar vadgazdálkodás máig is egyedülálló tervezési alapját képezi, így a jövőben is hangsúlyos szerep jut az éves terveknek, de a vadászatra jogosultak igényeinek figyelembevételével újragondolt tartalommal.

2. A nagyvaddal kapcsolatos állomány szabályozás

Az Adattár rendelkezésre álló adatai szerint, melyek a vadászatra jogosultak adatszolgáltatásaiból évtizedek alatt álltak össze, egyértelműen megállapítható, hogy

hazánk nagyvadállománya az utóbbi évtizedekben **többszörösére növekedett**, mely elsősorban a vaddisznó és gímszarvas kapcsán jelent konfliktusokat. Nem lehet kérdéses, hogy a nagyvadállomány helyenként olyan mértékűre duzzadt, mely az erdő- és mezőgazdasági, valamint természetvédelmi tevékenységgel nincs összhangban. Ez sok esetben nem vadgazdálkodási hibára vezethető vissza, tekintettel például az emberi térfoglalásra, erdősültség növekedésére. Ugyanakkor a vadgazdálkodási tevékenység révén nyílik lehetőség arra, hogy a kialakult helyzet kapcsán érdemi változásokat érjünk el. Ez egyrészt a kialakult kerítéshálózat felszámolásában nyújtott segítséget, másrészt állományszabályozást is jelent.

További konfliktusokat idéz elő egyes vadfajok belterületi megjelenése, valamint a növekvő vadelütések száma. Habár a belterületen megjelenő állatokkal kapcsolatos közvetlen feladatok nem a vadgazdálkodási törvény hatálya alá tartoznak, a vadelütések pedig két veszélyes üzem találkozását fogják képezni, mégis megállapítható, hogy a vadászatra jogosultak számára feladatként jelentkezik az állomány csökkentése vagy legalábbis szinten tartása annak érdekében, hogy a fenti jelenségek minél alacsonyabb szintre szoruljanak vissza. Az ehhez szükséges **állományhasznosítási előírásokat tájegységekre lebontva**, a tájegységre vonatkozó tervben kell megalapozni, melyben valamennyi érdekelt kifejezésre juttathatja akaratát.

A vadgazdálkodásban alapvetésnek számít, hogy a vadállomány tekintetében a mennyiség a minőség rovására megy. Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy a helyenként létszámában feldúsult, elfiatalodott, hibás korszerkezetű és ivari összetételű állományok helyes szakmai irányba fordíthatók és a tájegységek szintjén megfelelő módon kezelhetőek, amennyiben az állományszabályozási feladatoknak eleget tesznek a jogosultak a tájegységek szintjén, tekintettel arra, hogy alapvető célkitűzés: a problémákat keletkezési helyükön kell megoldani.

3. A vadkárokkal kapcsolatos szabályok

A nagyvad által okozott mező- és erdőgazdasági károk mennyisége lokális szinten akár gazdálkodást ellehetetlenítő tényezővé vált, a földhasználók azonban mégsem jutnak hozzá minden esetben jogos igényükhöz. Máshol viszont a szerényebb vadállomány ellenére is komoly vadkárigényt képesek érvényesíteni a földhasználók, még abban az esetben is, ha a bekövetkezett kárt nem is vadfaj okozta. Emellett további bizonytalan helyzetet teremt, hogy adott kultúrában bekövetkezett kárt jelenleg a kár megállapítására kirendelt kárszakértők eltérő módszerekkel és ebből fakadóan eltérő összegben állapítanak meg.

A fenti kiszámíthatatlan kárbecslés és az elmúlt évek során leszűrt gyakorlati kártérítési tapasztalatok alapján, a vadkárok megelőzésével, felmérésével és térítésével kapcsolatos kérdéskört teljesen új alapokra szükséges helyezni.

Célkitűzés, hogy a vadkárokkal kapcsolatos ügyek lehetőleg bírói út igénybevétele nélkül, konszenzuson alapuló módon kerüljenek rendezésre, olyan formán, hogy a földhasználóját és a vadászatra jogosultat se érje hátrány. Ennek alapja, hogy törvényi szinten szükséges tisztázni a **kár megelőzésének** kötelezettségeit, mind a vadászatra jogosult, mind pedig a földhasználójának oldaláról. Kiemelt jelentőségű a folyamatos kapcsolattartás és a felelősségi körök tisztázása, valamint a megelőzéssel kapcsolatos jogok és kötelezettségek pontos meghatározása. A szabályozásnak már ebben a

szakaszban az együttműködést kell szorgalmaznia, melynek elmulasztása esetén a mulasztó fél terhére kell figyelembe venni a kárt.

A szabályozott együttműködés mellett is bekövetkező vadkár megállapítását, a vadkárfelelősséget, csak jogszabályok által előírt módszer alapján, olyan **vadkárszakértők** végezhetik, akik ehhez megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkeznek. Ennek egyik alapja a képesítési és szakmai követelmények rögzítése, valamint a vadkárszakértők (tovább)képzési követelményeinek meghatározása, másik sarokpontja pedig a vadkárfelelősségi eljárásrend részletes kidolgozása.

Alapvető igény, hogy a **vadkárfelelősségi eljárásrend** jogszabályi alapját az érdekképviseletek (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és Országos Magyar Vadászkamara) által kidolgozott és a jogszabály-előkészítő felé közösen felterjesztett anyag képezze, a mező-, erdő- és vadgazdálkodói érdekek együttes és kölcsönös figyelembevételével.

Az elérendő ágazati cél, hogy a vadkárral kapcsolatos helyi megállapodások lehetősége továbbra is adott legyen, valamint a peres ügyek számának csökkenése.

A **vadkárok kezelése**, az ezzel kapcsolatos vadgazdálkodási intézkedések, valamint a kártérítési igény megalapozottságának mérlegelése a **tájégségi gazdálkodás rendszerében** képzelhetők el.

4. A trófeabírálati rendszer átalakítása

A minőségi nagyvad-gazdálkodás felé tett elsőszámú intézkedés, hogy a hazai trófeabírálat rendszerét új alapokra kell helyezni. Ezt három elem határozza meg: hatósági szankció hibás elejtésért, a területi bírálat átalakítása, valamint az országos bírálat kialakítása.

A vadgazdálkodási szakma régi igénye, hogy a korábban eltörölt „mínusz pontos” rendszert, átalakított módon ültesse át a vadgazdálkodási gyakorlatba. A jogszabály-előkészítő kellő szakmai mérlegelés és a megfelelő ágazati vélemények figyelembevételével **új trófeabírálati rendszer** bevezetését tartja indokoltnak.

A rendszer kidolgozásának alapja, hogy a tájgségi vadgazdálkodás előírásaiból legyen egyértelműen levezethető, hogy milyen korosztályhoz milyen tartományba tartozó trófeás egyed kerülhet elejtésre az adott tájgségen belül. Figyelembe véve, hogy a vadászatra jogosult továbbra is köteles lesz minden trófeát bemutatni, a gazdálkodás minőségére vonatkozó esetleges pozitív ösztönző vagy a szankció címzettje is a vadászatra jogosult lehet.

Az új trófeabírálati rendszer leglényegesebb eleme, hogy nem az esetet szankcionálja, hanem a folyamatot, vagyis százalékosan meghatározott érték fölé nem mehet a hibás kilövés aránya. Amennyiben ez mégis bekövetkezik, úgy vadgazdálkodási jellegű szankciónak kell következnie, abban az esetben, ha ez sem vezet eredményre, akkor árbevételhez igazodó pénzügyi szankcióra kerül sor. Hibás kilövés esetén a trófea nem kaphat érmet. Mindemellett további lényeges elem, hogy a trófeák nyomon követésére trófeakísérő jegy alkalmazása lesz kötelező.

A **trófeabírálat** a fenti elvek mentén **tájgségenként** történik, melyet a fővadász trófeabíráló bizottság kialakításával végez. Ezzel a jogszabály előkészítője eleget tesz annak a vadászatra jogosultak felől érkező igénynek, hogy a hozzájuk minél közelebbi szintre vigye a bírálatot, így kellő rugalmasságot biztosít, ugyanakkor tehermentesíti a

vadászati hatóságot is. A hatósági eljárás azonban megmarad, tekintettel arra, hogy hibás kilövés észlelése esetén a bírálatot a vadászati hatóság is lefolytatja és a fent említett módon jár el.

A trófeabírálat további lényeges eleme az **Országos Trófeabíráló Bizottság** megalakítása, mely szakmai elvek mentén, országos minta figyelembevételével képes elbírálni a kiemelkedő értéket képező trófeákat, valamint azokban az esetekben is felülvizsgálati fórumot jelent, amikor a vadászatra jogosult nem ért egyet a területi szinten hozott döntéssel.

5. A szabadterületi vadgazdálkodás védelme

Magyarország külföldön jelentkező vadászati vonzereje és hírneve, valamint vadgazdálkodási potenciálja a minőségi szabadterületi nagyvad-gazdálkodásból fakad. A vadgazdálkodás etikai tisztaságának alapvető elve, hogy a visszaélésekre is alkalmat teremtő **zárttéri és a hagyományos szabadterületi nagyvadgazdálkodás szigorú és végleges szétválasztásra kerüljön**. A jogszabály-előkészítő célja, hogy a szabadterületi nagyvadállomány és hazánk kiváló nemzetközi vadászati megítélésének fenntartása érdekében zárttéri tartásból szabad vadászterületre egyetlen egyed se kerülhessen ki. Ennek érdekében az azonosításra alkalmas módszerek felülvizsgálata szükséges, valamint a zárttéri nagyvadtartás fokozottabb ellenőrzése. A fenti feladatokkal kapcsolatos munkát a tájegység szabadterületi vadállományának védelme érdekében a fővadász látja el a megfelelő állategészségügyi és vadászati hatósági támogatással. Emellett a zárt téren elejtett vad trófeája külön ranglistán szerepel, elkülönített bírálaton vesz részt.

A zárttéri nagyvadtartáson belül további határozott elkülönítésre van szükség a vad vadaskerti, vagyis **vadászati célú** tartása, valamint a **vad élelmiszer-előállítási** célú tartása között. A cél az, hogy a két tevékenység **teljesen különüljön el egymástól** és a két különböző tartási cél térben is elválasztásra kerüljön. Egy zárttéri tartás kizárólag az egyik tevékenység végzésére kaphat engedélyt, ezzel is biztosítva, hogy elejét vegyük félvad állatok etikátlan fegyveres elejtésének.

A letisztult szabályok hazánk számára hosszútávon biztosíthatják az egyre szűkülő külföldi vadászati piacon való további előnyt, mely a hamisítatlan szabadterületi vadgazdálkodásból és az ahhoz kapcsolódó vadászati lehetőségekből fakad.

A zárttéri és szabadterületi vadgazdálkodás szétválasztása, valamint a vadhús – mint a vadgazdálkodási tevékenységből származó élelmiszeripari termék – védelme érdekében a jövőben szigorú szabályok mentén történjen a szabadterületi vadállomány gyógyszeres kezelése (pl.: humán egészségügyi okok, veszetség, járvány elleni intézkedések kapcsán).

6. Az apróvad-gazdálkodás javítása

Az apróvad-gazdálkodás (mezei nyúl, fácán, fogoly) fejlesztése és hathatós szakmai támogatása kiemelt feladat, még akkor is, ha pénzügyi és naturáliában kifejezett volumenét tekintve szerényebb jelentőségű, mint a nagyvadgazdálkodás. Az apróvadfajok megsegítése több okból is kiemelt feladat. Egyrésztől évtizedes

fogyatkozásuk révén a **vadászhatóságuk kérdőjeleződik meg hosszú távon**, mely jelentős kulturális és vadászati veszteségek előidézője lenne, másrészt az apróvadfajok életfeltételeinek javítása minden irányadó hazai és külföldi vizsgálat szerint együtt jár a biodiverzitás növekedésével. A jogszabály-előkészítő olyan cselekvési irányt vázol fel, mely országos intézkedések foganatosítását várja el a jelenben az ország minden vadászatra jogosultjától.

Fentiekből adódóan törvényi szinten szükséges rögzíteni a vadászható fajok **állománybecslési eljárásainak** kérdéskörét, az alkalmazott becslési eljárások tekintetében, valamint különösen az állományhasznosítást és annak felülvizsgálatát illetően. Elsőrendű cél, hogy az apróvadállomány hasznosításának tavaszi tervezését és jóváhagyását kövesse egy nyár végi felülvizsgálat, majd újbóli hatósági jóváhagyás, tekintettel a szaporodási, valamint utódnevelési időszak és a nyár folyamán beálló jelentős veszteségekre. A vadászati idények kezdete előtt végzett felülvizsgálat nyomán a jövőben csökken az apróvadállományok túlhasznosításának veszélye.

Egyes fajok (pl.: vaddisznó, róka, balkáni gerle) sikeresen alkalmazkodtak az ember által átalakított természeti környezethez, míg más fajok (pl.: mezei nyúl, fogoly) az élőhelyi adottságok szűkülése nyomán visszaszorultak, olykor drasztikus állománycsökkenéssel reagáltak. A fenntartható és természetközeli vadgazdálkodásnak éppen ezért egyik legfontosabb célja, hogy az ember által felborított kényes egyensúlyt a vadászati tevékenység révén igyekezzen helyreállítani.

A fenti alapgondolatból kiindulva a vadászati hasznosítás átgondoltabbá tétele mellett a vadászatra jogosultaknak **kötelező ragadozógyérítési** előírásokat szükséges alkalmazni, melynek ki kell terjednie valamennyi gyakori vadászható ragadozófajra. A ragadozógyérítési feladatokból a nagyvaddal gazdálkodó vadászatra jogosultaknak is kötelezően ki kell venni a részüket, mivel csak országos lefedettség esetén van esély az intézkedések pozitív hatásainak érvényesülésére.

A jogszabály előkészítője szükségesnek tartja a csapdázás támogatását, valamint átfogó szabályrendszerének jogszabályi szintű rendezését, hiszen a csapdázás a ragadozógyérítés meghatározó eszköze, valamint az állatvédelem és természetvédelem érdekeit is szolgálja (pl.: sok esetben az élvefogó csapdák biztosítják azt a szelektivitást, mely a védett fajok kapcsán elengedhetetlen).

IV. A vadászati tevékenységre vonatkozó szabályozási alapok

A jelenleg hatályos előírásokból, valamint a vadászati kultúra, hagyományok és a kor igényeinek összhangjának megteremtéséből kiindulva, szükség mutatkozik a vadászati tevékenység átfogó újraszabályozására. Alapvetés, hogy a hagyományos vadászati módok, úgymint a csapdázás, solymászat, íjászat, agarászat és az elöltöltős vadászat a jelenleginél több figyelmet kapjon az új alapokon nyugvó jogszabályi rendszerben, különös tekintettel a tevékenységek vadászati kulturális értékeire.

Emellett a fegyveres vadászathoz kapcsolódó mindennapi felesleges **adminisztratív terhek csökkentése**, valamint a vadászati tevékenység racionalizálása, korszerűsítése mutatkozik igényként a vadászatra jogosultak részéről. Erre tekintettel a vadászati módok teljes felülvizsgálatát kell végrehajtani, oly módon, hogy törvényi szinten is összhangot teremtsen a jogalkotó a tiltott vadászati eszközökkel és tiltott vadászati módokkal.

Egyértelmű szabályozásra van szükség, annak terén, hogy milyen **technikai eszköz** lehet, illetve milyen nem lehet használni a vadászati tevékenység során, természetesen a XXI. század lehetőségeit is mérlegelve. Az ehhez kapcsolódó alapvetés, hogy a vadászat biztonsága és rugalmasabbá tétele érdekében lehetőséget teremtsen technikai újítások (pl.: elektronikus beírókönyv) bevezetésére és használatára, ugyanakkor a vadállomány nyugalma vadászetikai megfontolásokból és hagyománytiszteletből biztosítsa.

Fontos, koncepcióban is rögzítendő tény, hogy a magyar vadgazdálkodás szakmai sikereihez minden hazánkban vadászjegyet váltó és vadászati tevékenységet folytató vadász járuljon hozzá. Felülvizsgálatra érdemes, hogy a vadászjegyekből és vadászati engedélyekből befolyó összegből támogatásképző forrást alakítson ki az ágazat, mely a vadgazdálkodásnak, mint tőkehiányos szektor számára meghatározó lehet akár egyes Európai Unió támogatások lehívása kapcsán.

Budapest, 2015. május 21.